

رهنمود آزادی های اکادمیک

مقدمه

آزادی اکادمیک، آزادی محصلان و مؤسسات اکادمیک به منظور تعقیب معلومات-هرجا که هدایت کند بدون دخالت ناحق یا غیرعقلانی است. آزادی اکادمیک، حداقل دربرگیرنده آزادی در تمامی رشته فعالیتهاست که مشتمل بر تولید معلومات، از جمله انتخاب یک تمرکز تحقیقی تعیین کننده مطالبی که باید در کلاس تدریس شود، ارائه یافته های تحقیقاتی به همکاران، و انتشار یافته های تحقیقات است.

آزادی های اکادمیک که شامل آزادی ارائه و تبارز نظریات مختلف و متضاد، آزادی تولید علم، آزادی بحث و اظهار نظر علمی و بالآخره تولید علم است، یکی از معیار اساسی در ارتقای کیفیت پوهنتونها و نهادهای تحصیلی به شمار می آید. اگرچند در این زمینه دو مفهوم (استقلال اکادمیک و آزادی اکادمیک) مورد بحث است که ما در اینجا از تعبیر واحد را در نظر میگیریم.

در این زمینه در قانون تحصیلات عالی ملکی، در ماده چهارم، جزء نهم به صراحت در مورد استقلال اکادمیک بحث گردیده است و بیان میکند، که وزارت تحصیلات عالی از استقلالیت اکادمیک، مالی و اداری پوهنتون ها حمایت میکند. استقلالیت اکادمیک به این معنی است که در جذب استادان، در جذب محصلان، تعدیل و تدوین نصاب ها، در فیصله های دیپارتمنت ها، گزینش رئیسان و آمرین خود پوهنتون و مؤسسه تحصیلی به صورت خودمختار ان جام دهد. همچنان تحصیلات عالی از استقلالیت مالی نیز میتواند خودمختار باشد و فعالیت های خویش را انجام دهد.

علت وجودی آزادی اکادمیک

هواداران آزادی اکادمیک برآنند که آزادی تحقیق محصلان و اعضای کادر علمی، برای هیأت تبلیغی اکادمی ضروریست. جوامع اکادمیک در برابر مهارتشان به شکل دادن و کنترل جریان اطلاعات به گونه ای مکرر مورد هدف قرار می گیرند. هنگامی که محققان تلاش می کنند عقاید یا حقایقی را تدریس یا منتقل کنند که نامناسب با

گروه‌های سیاسی یا مقامات خارج از دانشگاه است، خود را هدف بدگوییها و سعایت‌های عمومی از دست دادن شغل و یا کدام مجازات دیگر می‌بینند.

آزادی اکادمیک محصلان

اندیشه آزادی اکادمیک، به عنوان حق محصل پنداشته شده است یعنی محصل آزاد است تا با داشتن هر کُرسی که دوست دارد و در هر پوهنتون که برمی‌گزیند دروس مطالعاتی خود را دنبال کند. آزادی اکادمیک دانشجویی به گونه‌ای قانونی، با آزادی موسسه، به تعیین این امر قاعده مند می‌گردد که با استانداردهای تحقیقاتی، بررسی دقیق، و نورمهای معتبر در آیین نامه هایشان مورد حمایت قرار می‌گیرد.

آزادی اکادمیک استادان

مفهوم آزادی اکادمیک استادان، به عنوان حق آزادی استادان و هیأت علمی تدریسی در خصوص تدریس شان در قبال کلاس‌های درسی است یعنی استادان آزادند تا دیدگاه محصلانشان را به دیدگاه شخصی و سیستم فلسفی خویش تغییر دهند. اما استادان از بیان اعتقادات خویش، به ویژه دیدگاه‌های سیاسی، خارج از کلاس درس ممنوع اند. استاد در خصوص تدریس خویش، هیچ وظیفه‌ای در برابر دستور دیگران، نوشتن طرح درس مشروح و هیچ محدودیتی به یک موضوع خاص ندارند و از استادان انتظار می‌رود تا به شیوه‌ای بی‌طرف رفتار کنند و در طی وظیفه خویش، از هیچ دیدگاه سیاسی یا مذهبی جانبداری نکنند و همچنان استادان کاملاً مستقل اند و دارای حق آزادی کامل بیان در طی فعالیت‌های تحقیق و تدریس خود هستند؛ مشروط بر آن که قوانین و مقررات موسسه و مقررات قوانین حاضری و اصول تساهل و بی‌طرفی را رعایت کنند.

با در نظر داشت مقررات و قوانین مرتبط به آزادی اکادمیک، آزادی اکادمیک در پوهنچی اقتصاد مؤسسه تحصیلات عالی جهان مطابق به احکام قوانین نافذ کشور و تحصیلات عالی رعایت می‌گردد، در پیروی آن پوهنچی اقتصاد نیز این اصل را رعایت نموده و در این راستا کوشش‌های ذیل را به عمل آورد است:

1. نصاب تحصیلی پوهنچی‌های بر اساس نظرسنجی‌های متعدد از منابع مختلف بهبود یافته است و تغییراتی لازم که نیاز مارکیت و بازار کار بوده است اعمال گردیده است. برعلاوه جهت انکشاف نصاب تحصیلی پوهنچی‌های چهارگانه نیز اقدام صورت گرفته است که جهت نهایی سازی به وزارت تحصیلات عالی ارسال گردیده است.

2. پیشنهاد اصلاحات و آپدیت در کورس پالیسی ها و مفردات از طرف استادان سمستروار صورت میگیرد که پیشنهادات آنان به وجه احسن در نظر گرفته شده است.
 3. استادان در ارزیابی های صنفی و نمره دهی صلاحیت کامل دارند و براساس اصل لیاقت و شایسته گی ارزیابی های خویش را انجام میدهند. استادان همچنان میتوانند نظر به نوعیت و طبیعت مضمون (عملی، تئوری، تجربه و پیاده سازی) نمرات را نیز طرح و تطبیق نمایند.
 4. سهم دادن به استادان و اعضای کادر علمی در کمیته های مختلف در سطح موسسه و پوهنچی ها، که در نتیجه آن استادان نقش مهم در تصمیم گیری خواهند داشت.
 5. محصلین در انتخاب رشته کاملاً خود مختار بوده و برای رشته بندی بعد از تکمیل فورم انتخاب رشته در رشته اختصاصی مورد نظر محصل تنظیم میگردند.
 6. محصلین سال آخر در انتخاب موضوع و استاد رهنما جهت تحقیق و انجام مونوگراف و پروژه استقلال کامل دارند و نظر به درخواست آنان انجام میشود.
 7. انتخاب مضامین تخصصی انتخابی کاملاً بر اساس نیاز و تقاضای محصل صورت میگیرد.
 8. در جذب استادان و اعضای کادر علمی، پوهنچی ها و دیپارتمنت ها صلاحیت کامل دارد و همه پروسه جذب از نشر اعلان تا شارت لیست نمودن، مصاحبه و امتحان با مسوولیت پوهنچی ها و دیپارتمنت ها انجام میشود. و در این زمینه هیچ سفارشی از رهبری موسسه یا مرجعی دیگری وجود ندارد.
 9. از اینکه تحقیق اساس دانش مییابد و توسعه دانش در سایه تحقیق امکان می یابد، بناءً باید بکوشیم تا در پوهنچی برای تجسس آزاد علمی، فضایی در حد اعلائی آن فراهم سازیم و از اعمالی که این آزادی را به گونه مستقیم و غیر مستقیم محدود می کند، پرهیزیم.
 10. در پروسه تحقیقاتی که از طرف محصلین و استادان صورت گرفته است کوشش به عمل آمده که در چوکات قوانین و مقررات و اصول اخلاقی تحقیقات صورت گیرد و در این قالب هیچ کسی تحت کدام فشار و یا تحت کدام محدودیت قرار نگرفته است.
 11. برای جلوگیری از برخورد های سلیقوی، موسسه در نظر دارد که آزادی اکادمیک را به صورت اساسی در سطح موسسه به میان آورده و شیوه شاگرد محوری را به صورت درست تطبیق می کند.
- رهنمود آزادی اکادمیک در جلسه شماره () مورخ (/ / 1402) شورای علمی موسسه تایید گردیده است.